

WITOLD LIDWA*

Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa, Polska

DARIUSZ NOWAK*

Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa, Polska

GRZEGORZ LEWANDOWSKI*

Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa, Polska

PRAWNO-ORGANIZACYJNE ZASADY DZIAŁANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I ORGANÓW DOWODZENIA SIŁ ZBROJNYCH W WARUNKACH ZEWNĘTRZNEGO ZAGROŻENIA PAŃSTWA I W CZASIE WOJNY

**LEGAL AND ORGANIZATIONAL RULES OF OPERATION OF THE PUBLIC ADMINISTRATION
AND ARMED COMMAND BODIES IN THE CONDITIONS OF AN EXTERNAL THREAT TO THE
STATE AND DURING WAR**

ABSTRAKT: W tekście autorzy odnieśli się do wprowadzenia metodologicznej problematyki zapewnienia prawno-organizacyjnych uwarunkowań funkcjonowania państwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia i w czasie wojny. Wyjaśniono podstawowe pojęcia dotyczące tej problematyki, jak również określono cele badań we wskazanym zakresie oraz możliwy do przyjęcia główny problem badawczy i szczegółowe problemy badawcze. W dalszej części, na podstawie analizy regulacji prawnych, literatury przedmiotu autorzy przedstawili podstawowe zagadnienia związane z podniesionym tematem, w tym kwestie dotyczące gotowości obronnej państwa, funkcjonowania

* **prof. dr hab. Witold Lidwa**, War Studies University, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-1560-6270> w.lidwa@akademia.mil.pl

* **ppłk dr inż. Dariusz Nowak**, War Studies University, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0003-4900-6772> d.nowak@akademia.mil.pl

* **dr Grzegorz Lewandowski**, War Studies University, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-3293-1163> g.lewandowski@akademia.mil.pl

Copyright (c) 2021 Witold Lidwa, Dariusz Nowak, Grzegorz Lewandowski. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License.

organów administracji publicznej w tym wojskowej oraz przywrócenia stanu normalnego funkcjonowania państwa po wojnie.

SŁOWA KLUCZOWE: Strefa bezpośrednich działań wojennych, zewnętrzne zagrożenie państwa, gotowość obronna państwa

ABSTRACT: In the text, the authors refer to the introduction of the methodological issues of ensuring legal and organizational conditions for the functioning of the state in conditions of external threats and in times of war. The basic concepts related to this issue were explained, as well as the objectives of the research in the indicated scope as well as the acceptable main research problem and detailed research problems were defined. Further on, on the basis of the analysis of legal regulations and literature on the subject, the authors presented the basic issues related to the discussed topic, including issues related to the state's defense readiness, the functioning of public administration bodies, including the military, and restoration of the state to normal functioning after the war.

KEYWORDS: The zone of direct warfare, external threat to the state, defense readiness of the state

WPROWADZENIE

Przystąpienie Polski do NATO zmieniło naszą sytuację polityczno-militarną w sposób diametralny. Staliśmy się pełnoprawnym członkiem potężnej organizacji, która solidarnie staje w obronie wszystkich swoich członków. Jednakże każdy członek musi spełniać pewne wymagania, które gwarantują otrzymanie stosownej pomocy. Wśród wielu warunków za podstawowy można traktować posiadanie adekwatnych do zagrożenia planów obrony państwa oraz sił, które te plany będą w stanie zrealizować.

Głównym niebezpieczeństwem dla rzeczywistej stabilności międzynarodowej, w tym także dla stabilności Polski, są zagrożenia o charakterze kryzysów polityczno-militarnych. W tym miejscu należy podkreślić, że źródła kryzysów polityczno-militarnych mogą mieć podłoże polityczne, ekonomiczne, społeczne, etniczne czy religijne, ale będzie to oddziaływanie pośrednie lub bezpośrednie.

Należy podkreślić że działanie organów administracji publicznej, instytucji, przedsiębiorców oraz komponentów Sił Zbrojnych RP w czasie narastania kryzysu o charakterze polityczno-militarnym, w tym w czasie podnoszenia gotowości obronnej państwa (w tym gotowości bojowej wybranych jednostek wojskowych) jest dobrze przygotowane pod względem prawno-organizacyjnym, ale w odniesieniu do precyzyjnie zidentyfikowanych zagrożeń, ale tych z minionych okresów. Jednak koniecznym wydaje zwiększenie szybkości oraz elastyczności

podejmowanych działań w aspekcie nowych potencjalnych zagrożeń o charakterze hybrydowym i antysystemowych, realizowanych głównie w domenie psychologicznej i informacyjnej.

Na pewno jeszcze trudniejsza sytuacja pod kątem prawno-organizacyjnym występuje już w czasie wprowadzenia stanu gotowości obronnej państwa czasu wojny i stanu wojennego. Właśnie w czasie prowadzonych ćwiczeń wojskowych oraz ćwiczeń obronnych realizowany jest proces planowania działań oraz planowania współdziałania jednostek wojskowych Sił Zbrojnych RP i organów administracji publicznej w strefie bezpośrednich działań wojennych oraz strefie działań tyłowych. Te kwestie zagadnienia regulują w sposób dość ogólny akty prawa międzynarodowego oraz akty prawa powszechnie obowiązującego na terenie Polski.

Uwzględniając powyższe brak jest dokumentów wykonawczych w tym zakresie, w tym szczegółowych rozwiązań prawno-organizacyjnych, oprócz poradników w sprawie ewakuacji ludności i mienia. Nie można odszukać szczegółowych zadań dla administracji publicznej (w tym terenowych organów administracji wojskowej), jednostek wojskowych, czy organów wojskowych, które w sposób jednoznaczny regulowałyby proces współdziałania, obszary odpowiedzialności za wykonywanie zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP (w tym sił sojuszniczych) w strefie bezpośrednich działań wojennych oraz strefie działań tyłowych.

Aktualny stan prawny umożliwia realizację zadań administracji publicznej przez organy wojskowe w strefie działań bezpośrednich, jednak jest całkowity brak uregulowań instrukcyjnych i nie przygotowane są do tych działań profesjonalne siły i środki.

Istotną w tej problematyce jest gotowość obronna państwa określana jest jako proces, który ma na celu przygotować państwo do zachowania bezpieczeństwa w czasie pokoju i w czasie kryzysu¹. Determinantem gotowości obronnej państwa są stosunki zewnętrzne oraz wewnętrzne czynniki społeczne, gospodarcze i militarne, co stanowi, że treścią gotowości obronnej jest podejmowanie przez państwo zadań we wszystkich dziedzinach wskazanych w planach przygotowawczych, operacyjnych, mobilizacyjnych i obronnych celem przeciwstawienia się różnorodnym sytuacjom kryzysowym. Stąd też gotowość obronna ma zasięg ogólnopaństwowy i dotyczy wszystkich instytucji tworzących system obrony narodowej, między innymi administracji publicznej. Temat zadań i kompetencji organów samorządu terytorialnego w zakresie utrzymania i podwyższania gotowości obronnej państwa był

¹ J. Wojnarowski, *Gotowość obronna państwa w systemie bezpieczeństwa narodowego*, wyd. AON, Warszawa 2000, s. 8.

przedmiotem badań i prac wybitnych specjalistów w zakresie obronności. Zdecydowana większość opracowań jest ogólna i zawiera ustawowe przesłanki utrzymania tego stanu. Zagadnienia związane z działaniem organów administracji publicznej w zakresie obronności nie spotkały się z zainteresowaniem specjalistów z zakresu administracji publicznej. Stąd też podjęcie badań w zakresie kompetencji różnych organów państwowych w utrzymaniu i podnoszeniu stanów gotowości obronnej jest próbą interdyscyplinarnej analizy ustawowej regulacji tych zadań.

Istotne dla badań są doświadczenia związane z wypracowanymi rodzajami stanów gotowości obronnej, gdyż mają one bezpośrednie przełożenie na organizację i działalność państwa. Dlatego istotne jest określenie także wpływu oraz zakresu interoperacyjności stanów gotowości obronnej państwa ze stanami gotowości bojowej Sił Zbrojnych RP, które mimo wspólnych podstaw prawnych, znacząco różnią się zasadami wprowadzania oraz realizowanymi zadaniami określonymi w wojskowych dokumentach doktrynalnych i instrukcyjnych. Kluczowe w wykonywaniu zadań jest właściwe zastosowanie przewidzianych aktami prawnymi planów i schematów działań, tak aby mogły zostać jak najlepiej wykorzystane w sytuacjach kryzysu. Tutaj najważniejszą rolę pełnią organy administracji publicznej, której działanie lub zaniechanie może mieć zasadniczy wpływ na bezpieczeństwo państwa. W związku z tym, badania obejmują oprócz ustawowej analizy zadań i kompetencji organów państwa w zakresie utrzymania i podniesienia gotowości obronnej państwa oraz analizę aktów prawa miejscowego wydawanych przez właściwe organy w tym zakresie.

Zadania z zakresu likwidacji skutków wojny i stosunków okupacyjnych na ziemiach polskich oraz szkód i strat wojennych posiadały urzędy wojewódzkie w okresie II RP jako dobry przykład dzisiaj dla Polski. Były to bardzo ważne zadania, ponieważ obecnie rozumiane zadania obronne swoim zakresem jedynie dotyczą tego wielkiego problemu (podkreślenie D.N.), gdyż dopiero w nowej Strategii obronności RP z 2009 r. pojawił się zapis (dzięki staraniom W. Kitlera w trakcie prowadzenia uzgodnień projektu strategii) w brzmieniu: „usuwanie skutków po zażegnaniu zagrożenia, zmierzających do przywrócenia stanu normalnego funkcjonowania państwa” powodujący rozszerzenie zakresu zadań obronnych. Kwestie te wymagają uszczegółowienia aktem prawnym co najmniej rangi rozporządzenia, a podstawowe informacje na ten temat powinny znaleźć miejsce w nowej ustawie o obronności. Zadania z tego zakresu będą spoczywały głównie na administracji terenowej. Doświadczenia polskich konfliktów zbrojnych mogących mieć wpływ na procesy współczesnej demobilizacji, które należałoby poddać

analizie, to przede wszystkim działania administracji oraz organów wojskowych po zakończeniu wojny polsko-radzieckiej i zakończeniu II wojny światowej. W tej materii istnieje zaledwie znikomy dorobek naukowy w polskim piśmiennictwie.

W związku z powyższym powstała sytuacja w pełni dojrzała do przeprowadzenia konfrontacji teoretycznych założeń z praktycznymi aspektami realizacji zadań administracji publicznej (w tym wojskowej) na rzecz Sił Zbrojnych RP strefie bezpośrednich działań wojennych.

OKREŚLENIE CELU BADAŃ

Podjęty przez zespół autorski cel badań obejmuje określenie prawno-organizacyjnych zasad działania administracji publicznej i organów dowodzenia sił zbrojnych w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny.

Na tej podstawie powstały cele szczegółowe:

1. Określenie pojęcia i zakresu kryzysu polityczno-militarnego.
2. Określenie prawno-organizacyjnych uwarunkowań podnoszenia gotowości obronnej państwa w tym podnoszenia gotowości bojowej sił zbrojnych.
3. Określenie prawno-organizacyjnych uwarunkowań działania administracji publicznej w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny
4. Określenie prawno-organizacyjnych uwarunkowań działania systemu kierowania i dowodzenia sił zbrojnych (SKiD) w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i wojennego systemu dowodzenia (WSyD) w poszczególnych strefach na teatrze działań wojennych, we współdziałaniu z organami administracji publicznej. w czasie wojny
5. Określenie prawno-organizacyjnych uwarunkowań demobilizacji państwa i sił zbrojnych po zawarciu pokoju.

W trakcie prowadzonych badań zamierza się dokonać oceny funkcjonujących zasad zarządzania w strefie bezpośrednich działań wojennych. Ponadto, zamierza się określić niezbędne warunki organizacyjne i prawne umożliwiające utworzenie i funkcjonowanie nowoczesnego i zgodnego z obowiązującym stanem prawa krajowego i międzynarodowego systemu zarządzania w strefie bezpośrednich działań wojennych.

OKREŚLENIE PROBLEMÓW BADAWCZYCH

Główny problem badawczy został zawarty w pytaniu: *Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania działania administracji publicznej i organów dowodzenia sił zbrojnych w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny?*

Tak określony zasadniczy problem implikuje szereg szczegółowych problemów badawczych, które zostały ujęte w następujących pytaniach:

1. Jakie są pojęcie i zakres kryzysu polityczno-militarnego?
2. Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania podnoszenia gotowości obronnej państwa w tym gotowości bojowej sił zbrojnych, w tym elastycznego osiągnięcia gotowości do podjęcia działań przez wybrane ich komponenty?
3. Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania działania administracji publicznej w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny?
4. Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania działania organów dowodzenia sił zbrojnych w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny?
5. Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania demobilizacji państwa i sił zbrojnych po zawarciu pokoju?

OKREŚLENIE HIPOTEZY ROBOCZEJ

Hipoteza główna

W następstwie naukowego poszukiwania odpowiedzi na wymienione wcześniej pytania uzyskano zbiory nowych faktów oparte na analizie literatury, posiadanej wiedzy, ocenie innych badań podobnych pod względem zakresu i problematyki. W ten sposób powstał materiał - wysnuty z danych wyjściowych - umożliwiający hipotetyczne interpretacje pozwalające na sformułowanie następującej hipotezy:

W związku ze zmianami zachodzącymi w środowisku międzynarodowego bezpieczeństwa oraz w zasadach prowadzenia operacji wojskowych, ulegają zmianie zadania realizowane przez administrację publiczną oraz przez Siły Zbrojne RP, w tym przez administrację wojskową i inne organy wojskowe na teatrze działań wojennych (w strefie działań bezpośrednich i w strefie tyłowej).

Jeżeli adekwatnie do istniejących i przyszłych uwarunkowań dokonane zostaną stosowne zmiany prawne, organizacyjne i funkcjonalne w zakresie działania administracji publicznej

i organów dowodzenia sił zbrojnych w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny, to możliwe będzie zapewnienie wysokiej sprawności w realizacji zadań administracji publicznej nastawionych na wszechstronne zaspokojenie potrzeb Sił Zbrojnych RP oraz potrzeb ludności w czasie wojny i po zawarciu pokoju.

Hipotezy szczegółowe

Hipoteza 1, w odniesieniu do problemu: Jakie są pojęcie i zakres kryzysu polityczno-militarnego?

Należy wskazać, że współcześnie na bezpieczeństwo państw, w tym także Polski, wpływają pewne realne zagrożenia, które powodują zjawiska określane mianem kryzysów i konfliktów. Nie zawsze prawidłowo rozróżnia się te dwie kategorie pojęciowe. Należy zatem przypuszczać, że szczegółowe określenie pojęć takich jak kryzys, konflikt oraz „kryzys polityczno-militarny” doprowadzi do lepszego zrozumienia tego problemu.

Hipoteza 2, w odniesieniu do problemu: Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania podnoszenia gotowości obronnej państwa w tym gotowości bojowej sił zbrojnych, w tym elastycznego osiągania gotowości do podjęcia działań przez wybrane ich komponenty?

Należy podkreślić, że zagadnienia związane z działaniem organów administracji publicznej w zakresie obronności nie spotkały się z zainteresowaniem specjalistów z zakresu administracji publicznej. Stąd też podjęcie badań w zakresie kompetencji różnych organów państwowych w utrzymaniu i podnoszeniu stanów gotowości obronnej jest próbą interdyscyplinarnej analizy ustawowej regulacji tych zadań. Należy przypuszczać, że zastosowanie właściwych rozwiązań systemowych spowoduje efektywne wykorzystanie kompetencji ustawowych w utrzymaniu gotowości systemu kierowania podczas podnoszenia stanów gotowości obronnej państwa.

Hipoteza 3, w odniesieniu do problemu: Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania działania administracji publicznej w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny?

Koniecznym jest dokonanie oceny funkcjonujących zasad zarządzania w strefie bezpośrednich działań wojennych. Przypuszcza się zatem, że określenie niezbędnych warunków organizacyjnych i prawnych umożliwiających utworzenie i funkcjonowanie nowoczesnego

i zgodnego z obowiązującym stanem prawa krajowego i międzynarodowego systemu zarządzania w strefie bezpośrednich działań wojennych spowoduje zwiększenie skuteczności stosowania procedur w tym zakresie.

Hipoteza 4, w odniesieniu do problemu: Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania działania organów dowodzenia sił zbrojnych w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny?

Przypuszcza się, że określenie tych uwarunkowań działania systemu kierowania i dowodzenia sił zbrojnych (SKiD) w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i wojennego systemu dowodzenia (WSyD) w poszczególnych strefach na teatrze działań wojennych, we współdziałaniu z organami administracji publicznej w czasie wojny spowoduje ujednoczenie procedur i zapewnienie ciągłości działania podsystemu militarnego i niemilitarnego.

Hipoteza 5, w odniesieniu do problemu: Jakie są prawno-organizacyjne uwarunkowania demobilizacji państwa i sił zbrojnych po zawarciu pokoju?

Kwestie te wymagają uszczegółowienia aktem prawnym co najmniej rangi rozporządzenia, a podstawowe informacje na ten temat powinny znaleźć miejsce w ustawie o powszechnym obowiązku obrony. Przypuszcza się zatem, że analiza doświadczeń polskich konfliktów zbrojnych związanych z działaniami administracji oraz organów wojskowych po zakończeniu wojny polsko-radzieckiej i zakończeniu II wojny światowej może mieć zdecydowany wpływ na procesy współczesnej demobilizacji.

METODY I TECHNIKI BADAŃ

Właściwe zorganizowanie i przeprowadzenie badań wymaga dokładnego poznania materiałów źródłowych i literatury dotyczącej tematu pracy badawczej, tzw. literatury przedmiotu. Istotnym będzie również wykorzystanie opinii ekspertów, ekspertyz oraz materiałów analitycznych, szczególnie w obszarze międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych oraz w obszarze doświadczeń i wniosków z prowadzonych operacji stabilizacyjnych przez PKW.

Zespół autorski prace badawcze w przedmiotowym zakresie prowadził będzie wykorzystując zasoby zgromadzone w bibliotekach: Akademii Sztuki Wojennej oraz Sztabu

Generalnego WP; Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; Kancelarii Sejmu i Senatu RP; Zarządu Organizacji i Uzupelnień P1 SG WP oraz dowództw rodzajów sił zbrojnych i innych jednostek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej, a także terenowych organach administracji wojskowej. Istotnym źródłem informacji będzie analiza materiałów pokonferencyjnych i udział w konferencjach i seminariach naukowych.

W celu uzyskania obiektywnych wyników wykorzystane będą powszechnie uznawane metody i techniki badawcze, takie jak: analiza, synteza, indukcji i dedukcji oraz redukcji, jak również badanie eksperckie. Przeprowadzone w zespole badawczym narady oraz ekspertyza naukowa, pozwolą na dokonanie identyfikacji wszystkich elementów systemu zarządzania na terenach zajętych i okupowanych, określeniu mocnych i słabych stron oraz wypracowaniu propozycji nowych rozwiązań systemowych.

Problemy badawcze dotyczą różnych kwestii merytorycznych oraz metodologicznych, stąd wynikała potrzeba zastosowania różnych metod i technik badawczych odpowiadających charakterowi rozwiązywanych problemów.

Założona hipoteza poddana będzie weryfikacji poprzez zastosowanie teoretycznych metod badawczych. Wśród metod teoretycznych zespół wykorzysta:

1. analizę, w celu lepszego poznania rzeczy, zjawisk, zdarzeń i złożonych procesów poprzez ich myślowe rozdzielenie na części;
2. syntezę, łącząc w całość fakty jednostkowe w celu ich lepszego poznania;
3. analogię, służącą zilustrowaniu podobieństw rozwiązań funkcjonalnych;
4. uogólnienie, aby na podstawie zjawisk podobnych, czy wspólnych cech w tych zjawiskach sformułować twierdzenie ogólniejsze;
5. abstrahowanie, które pomogło wyodrębnić cechy, relacje i związki istotne i nieistotne w procesie badawczym;
6. klasyfikowanie, które umożliwiło uporządkowanie materiału badawczego;
7. indukcję, umożliwiającą wykrycie związku przyczynowo-skutkowego.
8. Poszukując odpowiedzi na pytania zawarte w pracy kierowano się także podejściem systemowym. Takie podejście uwarunkowane zostało m.in. szerokim obszarem obejmującym problematykę pracy. Analiza systemowa jako metoda rozwiązywania złożonych problemów naukowych - praktycznych przejawia się w formułowaniu zadań, ich

rozwiązywaniu oraz organizacji procesu badawczego. W metodzie tej w pierwszej kolejności definiuje się badany obiekt, a następnie wyodrębnia się go z szerszej rzeczywistości, wyróżnia jego elementy, opisuje relacje zachodzące między nimi, bada jego funkcjonowanie oraz rozwój uwarunkowany czynnikami z otoczenia oraz realizacją celów.

9. W podejściu systemowym można wyróżnić następujące cechy działania poznawczego i praktycznego:

- traktowanie badanego obiektu jako systemu,
- traktowanie tego systemu jako obiektu złożonego z wzajemnie powiązanych podsystemów,
- traktowanie danego systemu jako elementu (podsystemu) należącego do większego systemu,
- świadome posługiwanie się modelem systemu o określonym poziomie rozdzielczości, wyrażającym określony aspekt działania.

Z punktu widzenia celu badań oraz postawionych problemów badawczych przyjęcie analizy systemowej jest słuszne i przydatne w niniejszej pracy. Analiza systemowa prowadzi do skonstruowania modelu, który jest odzwierciedleniem stanu rzeczywistości.

Model teoretyczny jest hipotetyczną konstrukcją myślową, będącą uproszczonym obrazem badanego fragmentu rzeczywistości. Eliminuje on myślowo elementy tego fragmentu, nieistotne dla danego celu lub etapu badań.

Dlatego też proces poznania w etapie wstępnym ukierunkowano na działania prowadzące do identyfikacji pojęcia „administracja wojskowa”. Następnie skupiono się na określeniu jej elementów po czym przystąpiono do określenia jego struktury. Przyjęty w niniejszej pracy model ma formę opisu werbalnego oraz graficznego.

Należy sądzić, że metody te mogą być w przyszłości stosowane do rozwiązywania podobnego zagadnienia czy problemu naukowego.

PRZEDMIOT BADAŃ

Podstawowym przedmiotem badań jest docelowy, spójny organizacyjnie, funkcjonalnie i zdefiniowany prawnie model funkcjonowania władz państwowych, administracji publicznej 9w

tym samorządowej), gospodarki narodowej, organizacji społecznych i obywateli w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny.

W szerszej perspektywie rzecz ujmując, przedmiot badań dotyczył będzie stanów rzeczy, okoliczności, zjawisk materialnych i sfery intelektualnej, które będą obejmowały ponadto m.in.: system prawa krajowego RP i prawa międzynarodowego publicznego oraz wynikające z tego uwarunkowania organizacji funkcjonowania państwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny; system pojęć, definicji, aksjomatów i twierdzeń ustalających relacje między nimi, tworzący spójny system pojęciowy opisujący przedmiotową dziedzinę działalności państwa; zasoby ludzkie, materialne, intelektualne, finansowe, informacyjne i funkcjonalne obecnej organizacji działań państwa; aspekty metodologiczne i metodyczne ocen prowadzonych w przedmiotowej dziedzinie; uwarunkowania działań państwa, szczególnie w aspekcie zagrożeń i wyzwań natury prawno-organizacyjnej.

ZAKRES TERYTORIALNY BADAŃ

Badanie będzie dotyczyło terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ODBIORCY REZULTATÓW BADAŃ

Badania będą prowadzone z uwzględnieniem potencjalnych interesantów i obszarów zainteresowań różnych jego odbiorców. Wyniki badań będą przydatne do określenia standardów zarządzania w strefie bezpośrednich działań wojennych oraz określą niezbędne warunki prawno-organizacyjne umożliwiające realizację zadań administracji publicznej w tym wojskowej na rzecz Sił Zbrojnych RP. Ponadto stanowiąc będą bazę teoretyczną i naukową do opracowania materiałów dydaktycznych niezbędnych przy realizacji prowadzonego w ASzWoj procesu dydaktycznego na wszystkich poziomach studiów, oraz na kursach specjalistycznych dla oficerów.

UKŁAD PRACY BADAWCZEJ

We wstępie zostaną zawarte założenia metodologiczne niniejszej pracy badawczej, uzasadnienie wyboru tematu, cel pracy, problem główny i szczegółowe problemy badawcze, została określona hipoteza robocza i zastosowane metody badawcze.

W rozdziale pierwszym autorzy omówią istotne pojęcia i obszary związane z zagrożeniami polityczno-militarnymi, które są niezbędne do dalszych rozważań, należy rozpatryć pojęcie „kryzys polityczno-militarny”, którego wystąpienie może spowodować wprowadzenie stanu wojennego, kolejno określenie przez prezydenta poszczególnych stref działań wojennych, a następnie nawet do działań zbrojnych.

W rozdziale drugim niniejszej pracy, zatytułowanym „Prawno-organizacyjne uwarunkowania podnoszenia gotowości obronnej państwa w tym gotowości bojowej sił zbrojnych”, zostaną scharakteryzowane poszczególne stany gotowości obronnej państwa, a w odniesieniu do nich stany gotowości bojowej Sił Zbrojnych RP, które aktualnie ulegają przeobrażeniu z trzech stanów do dwóch. Jednak nowe zasady ich wprowadzania pozwalają na szybsze i elastyczne ich wdrożenie pod kątem nowych zagrożeń działaniami hybrydowymi potencjalnego przeciwnika.

W rozdziale trzecim, zatytułowanym „Prawno-organizacyjne uwarunkowania działania administracji publicznej w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny”, omówione będą zadania ustawowe organów administracji publicznej w tych warunkach.

W czwartym rozdziale „Prawno-organizacyjne uwarunkowania działania organów dowodzenia sił zbrojnych w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny” scharakteryzowane będą zadania ustawowe organów Sił Zbrojnych RP w tych warunkach.

W piątym rozdziale „Prawno-organizacyjne uwarunkowania demobilizacji państwa i sił zbrojnych po zawarciu pokoju” scharakteryzowane zostaną zadania i kompetencje administracji publicznej w zakresie usuwania skutków po zażegnaniu zagrożenia po zawarciu pokoju w wyniku prowadzonej wojny, zmierzających do przywrócenia stanu normalnego funkcjonowania państwa.

W zakończeniu podsumowane będą wyniki badań, wskazując na obszary dysfunkcyjne w Siłach Zbrojnych RP, wymagające nowych rozwiązań prawno-organizacyjnych.

W pracy zawarty będzie opis i wyjaśnienie kluczowej problematyki funkcjonowania systemu zarządzania w strefie bezpośrednich działań wojennych, warunkujące skuteczne wykorzystanie potencjału państwa na rzecz Sił Zbrojnych RP. Poszczególne sekwencje pracy będą przedstawiać rozwiązania problemów badawczych.

BIBLIOGRAFIA **REFERENCES LIST**

PIŚMIENNICTWO **LITERATURE**

- Chomoncik S., *Ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Komentarz*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2019.
- Andruszkiewicz M., Breczko A., Oliwniak S. (red.), *Filozoficzne i teoretyczne zagadnienia demokratycznego państwa prawa*, TEMIDA2, Białystok 2015.
- Boć J. (red.), *Administracja publiczna*, Kolonia Limited, Łódź 2003.
- Brzeziński M., *Stany nadzwyczajne w polskich konstytucjach*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2007.
- Drabik L. (red.), *Słownik Języka Polskiego*, PWN, Warszawa 2008.
- Falkowski Z., *Międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych*, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2014.
- Goszczyńska M., *Człowiek wobec zagrożeń. Uwarunkowania oceny i akceptacji ryzyka*, Warszawa 1997
- Jemioło T. (kier. nauk.), *Zarządzanie bezpieczeństwem narodowym RP*, cz. 2, pk. „Bezpieczeństwo RP”, AON, Warszawa 2007.
- Juchniewicz M., *Polacy w ruchu partyzanckim 1941-1944*, Warszawa 1973.
- Kaczmarek J., Łepkowski W., Zdrodowski B., *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, wydanie 6, AON, Warszawa 2008.
- Kaczmarek W. (red.), *Operacje obronne w wymiarze narodowym*, AON, Warszawa 2003.
- Kulczycki R., Włodarski A., Kasprzewski A. (red. nauk.), *Perspektywiczny model systemu obronnego państwa „KRAJ”*, AON, Warszawa 1995.
- Laprus M. (kier. nauk.), *Leksykon wiedzy wojskowej*, MON, Warszawa 1979.
- Lewandowski G. (kier. nauk.), *Administracja wojskowa na terenach zajętych i okupowanych na przykładzie konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI wieku*, AON, Warszawa 2015.
- Łoś R., *Współczesne konflikty zbrojne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
- Machiavelli Niccolò, *Książę*, tłum. A. Klimkiewicz, Wyd. Zielona Sowa, Kraków 2005.
- Marczak J. (kier. nauk.), *Państwo podziemne. Wybrane problemy*, AON, Warszawa 1999.
- Krzywiński J., *Demobilizacja sił zbrojnych po zakończonym konflikcie zbrojnym*, rozprawa doktorska, kier. nauk. J. Zubek, AON, Warszawa 2001.
- Nowak D., Zagórska A., Żyła M. (red.), *Si vis pacem para bellum – dyplomacja czy siła?*, ASzWoj, Warszawa 2017.

- Nowak D., Lewandowski G., *Funkcjonowanie administracji publicznej w strefie bezpośrednich działań wojennych. Wybrane aspekty prawno-administracyjne*, ASzWoj, Warszawa 2020.
- Pawłowski J., Zdrodowski B., M. Kuliczkowski M. (red. nauk.), *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2020.
- Pazura G., *Współczesne konwencjonalne siły zbrojne Federacji Rosyjskiej*, UMCS, Lublin 2010.
- Piątek Z. (kier. nauk.), *Demobilizacja sił zbrojnych po zakończonym konflikcie zbrojnym*, AON, Warszawa 2007.
- Pindel K., *Obrona terytorialna w II Rzeczypospolitej*, Bellona, Warszawa 1995.
- Polak A., *Sztuka Wojenna*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2014.
- Stankiewicz W., *Konwersja zbrojeń. Oczekiwania i fakty*, Bellona, Warszawa 1999
- Szynowski R. (kier. nauk.), *Model funkcjonowania administracji wojskowej w warunkach profesjonalizacji sił zbrojnych*, AON, Warszawa 2011.
- Ścibiorek Z., *Założenia odpierania agresji (aspekty narodowe i koalicyjne)*, praca naukowo-badawcza, AON, Warszawa 2001.
- Tyburska A. (red.), *Przygotowania obronne w Policji. Wybrane zagadnienia i akty prawne*, WSPoI, Szczytno 2014.
- Wróbel J., *Samorząd terytorialny w realizacji potrzeb obronnych*, AON, Warszawa, 2014.
- Winczorek P., *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, Liber, Warszawa 2000.

ŹRÓDŁA SOURCES

- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz.U.2004 r. nr 241 poz. 2416).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o Urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. 1996 nr 10 poz. 56, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 156, poz. 1301).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483).
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 r. Nr 89, poz.590).
- Doktryna NATO AJP- 1(A).
- Doktryna prowadzenia operacji połączonych D-3(B), MON, Bydgoszcz 2015.
- Doktryna współpracy cywilno-wojskowej Sił Zbrojnych RP (DD/9), MON, Warszawa 2004
- Instrukcja dla wojewodów na obszarze operacyjnym, Biuro Inspekcji GISZ, CAW, I.302.4.59.
- Instrukcja organizacji i funkcjonowania wojennego systemu dowodzenia SZ RP, MON (Sztab Gen. WP), Sztab Gen 1667/2014, Warszawa 2014
- Podręcznik FM 100-5, Warszawa, AON 1994.

Regulamin działań wojsk lądowych, Dowództwo Wojsk Lądowych (Wewn. 115/2008), Warszawa 2008.

Słownik terminów i definicji NATO, AAP-6 (2014) PL.

Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008 roku w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia.

Copyright (c) 2021 Witold Lidwa, Dariusz Nowak, Grzegorz Lewandowski

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License.